

SLOVENSKI NAROD

zba vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti 2 D, do 100 vrt D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, prilijče. — Telefon št. 304. Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Po mariborskem procesu

Med običajnimi senzacijami, ki jih ljudje občinstvu porotne obravnave dan na dan, stopa po svojem velikem pomenu v ospredje proces pred mariborsko poroto, kjer se je posrečilo sodnim oblastim razkriti veliko carinsko afero in jej priti do dna. Obravnava je dala vpogled v malverzacije, ki so se vršile v območju mariborske carinarnice, spravila na dan obilo materijala in pokazala metode in mentaliteto nekaterih državnih zaposlenec, katerih delo je moralo povzročiti obilo škode državi, v občinstvu pa vzbuditi nezadovoljstvo in marsikoga navzdol zopet z optimizmom. Zakaj pobijati korupcijo, to se smatra po pravici za najenostavnejši postulat naše dobe, zlasti v sedanjih časih, ko se ta parola tolikokrat čita in sliši, ali s tako minimalnim učinkovitostnim uspehom. Pobijati korupcijo, to se šteje za eno najmodernejših političnih gesel, ali na žalost se šteje le za politikum. Mariborski proces pa je bil pobijanje korupcije v praksi in to z uspehom. Zeleti moremo le, da bi se mogel tak način uveljaviti povsod in vedno in da bi nepolitični in nepristranski forum, kakor je sodišče, presodilo tudi one druge, večje in še opasnije slučaje korupcije, ki razjedajo naš državni organizem.

Carina je ena izmed panog naše državne uprave, ki posega izredno močno v celokupno življenje in ima svoj praktični pomen takekako za slednjega državljanja. Zato je brezhibno funkcioniranje tega aparata izrednega pomena za celokupno javnost in ako se tu pokažejo nepravilnosti in nerodnosti, je zares v interesu nas vseh, da se zlo izvede s koreninami. Ako se je nekdo vedoma pregrešil proti zakonu, sodi na zatožni klopi, ali prav tako tudi oni, ki opravljajo svoj posel malo-marno in površno, tako da nastane vsled njegove brezbrižnosti škoda bodisi za državo, ali za publiko. Tekom procesa so se poskušali nekateri obtoženci razbremeniti z izgovarjanjem, da so se jim zgodile napake v računanju, kakor se pač sliče napake vršiti pri enakih ali podobnih uradih vedno. Nekdo se je celo skliceval na to, da se je v Beogradu na carini pripetil slučaj pomote v računanju, predstavljajoč razliko vsoti dveh milijonov. Občinstvo ima za take napake državnih organov izredno tankočutnost; ne glede na to, da je običajno zelo težko potegniti mejo med pomoto in pomoto, ki zasluži že hujšo označbo in pa kriminalno obravnavanje, je treba enkrat za vselej postaviti eksperiment, da se kakršneoli pomote sploh ne smejo vršiti ter da jih oblast za nobeno ceno ne sme soditi milije. V interesu stvari same, v interesu državne uprave in zaupanja prebivalstva vanjo se mora postaviti načelo in praksa, da sodijo na prevažna mesta carinskih uradnikov samo osebe, ki dajo v vsem svojem poslovanju garancijo, da se ne bodo vršile nepravilnosti, niti nevedoma.

CARINSKI BOJ MED ČESKO-SLOVAŠKO IN MADŽARSKO

— Budimpešta, 16. junija. Madžarska vlada se je odločila, da obremeni českoslovaške industrijske produkte z najvišjimi carinskimi postavkami kot odgovor na sprejete agrarne carine v praški skupščini in šele tedaj obnoviti trgovska pogajanja, ko se znižajo te carine.

KASTROFALNI VIHARJI IN NEVIHTE

— Berlin, 15. junija. Iz vseh delov Evrope, zlasti Nemčije, prihajajo poročila o katastrofalnih nalihih in neurjih. V več krajih so se utrgali oblaki. Mnoge reke so zelo narastle in povzročajo na poljih ogromno škodo.

— Moskva, 16. junija. Katastrofalne povodnje Volge. V Harkovu je utonilo 20 oseb in poginila je velika množina živine.

— Berlin, 16. junija. Po poročilih iz Amerike divjajo v vsej Vzhodni in Srednji Ameriki katastrofalni viharji, ki so že povzročili nad 2 milijona škode. Mesto Chicago je povečini pod vodo.

Državni uradniki še ne dobe stalnosti

Vlada je predložila današnji seji skupščine tozadevni zakonski načrt, ki mu je vladna večina priznala nujnost. — Ostri spopadi med vlado in samostojnimi demokrati.

— Beograd, 16. junija. Današnja plenarna seja Narodne skupščine je pričela ob 10. dopoldne. Posl. dr. Hodžar in tovariši so vložili na ministrskega predsednika ter na ministra za šume in rudu, dr. Nikića kratko interpelacijo glede pogodbe z družbo „Nihag“, ki je bila sklenjena za časa ministra dr. Zerkja. Interpelacije zahtevajo odgovor in obenem, da se interpelacija odklopi anketnemu odboru. Vaš dopisnik je danes imel priliko govoriti z ministrom dr. Nikićem glede družbe „Nihag“. Minister je izjavil, da je bilvi minister za šume in rudnike dr. Gregor Zerkja postopal popolnoma pravilno in da je varoval s to pogodbo povsem državne interese. Proizvodnja, da izrabljajo klerikalci to pogodbo v agitacijsko politične svrhe. Interpelacija zasleduje politične cilje.

Skupščinsko predsedstvo naznanja tekoče vloge. Pravosodni minister je predložil zakonsko predlogo o spremembi člena 224. zakona o uradnikih in o starih uslužbenicah dne 30. julija 1923. Za zakonsko predlogo zahteva minister od skupščine priznanje nujnosti. Zakonski predlog o spremembi omenjenega paragrafa uradniškega zakona, ki se nanaša na stalnost državnih uradnikov, ima za cilj, da se stalnost uradnikov podaljša do 1. septembra 1929. Kakor znano, bi imeli vsi uradniki v smislu uradniškega zakona postati 1. septembra t. l. definitivni.

Pravosodni minister Marko Gjurčić je utemeljeval svoj predlog, naglašajoč, da z ozirom na se neizvedeno reorganizacijo državne uprave ni mogote priznati 1. septembra t. l. državnim uradnikom in uslužbencem stalnosti. Ker zakon o centralni upravi še ni v skupščini sprejet in tudi še ni izvedena redukcija uradništva, vlada zato ni v položaju, da ureljal stalnost uradnikov v smislu zakona in zato predlaga podaljšanje stalnosti za dobo treh let.

Razvila se je živahna in mestoma viharna debata. Govorili so proti nujnosti posl. Gosar, posl. Pera Marković, posl. dr. Polić in končno posl. Juraj Demetrović (sam. demokrata). Med njegovim govorom je pri-

šlo do ostrega konflikta med radikali in samostojnimi demokrati. Govornik je konstatiral, da postajajo uradniki z nestalnostjo igrača v vladinih rokah, postajajo samo strankini funkcijonarji. Dobra državna uprava je nemogoča brez stalnosti uradništva. Samostojni demokrati so za takojšnjo stalnost uradništva in zato ne morejo glasovati za nujnost predloženega zakonskega načrta.

Vladna večina, radikali in radičevci, je priznala nujnost zakonskega predloga, ki je bil nato odkazan posebnemu parlamentarnemu odboru.

Prosvetni minister je predložil zakonski predlog o spremembi stilizacije člena finančnega zakona, ki se nanaša na razširjenje zakona o beogradski univerzi na zagrebško univerzo, kakor je to ukrenil Stepan Radić. Prosvetni minister navaja, da se je to razširjenje izvršilo na podlagi napačno citiranega zakona in zato je potrebna sprememba finančnega odbora. Prosvetni minister zahteva od skupščine nujnost tega zakonskega predloga. Sprememba je potrebna radi glavne kontrole.

Tudi v debati o tem zakonskem predlogu je nastal vihar in spopad med samostojnimi demokrati in vladno večino. Poslanec Juna Demetrović je stvarno in odločno napadel prosvetno politiko bivšega ministra Stepana Radića. Preganjajo se državnemu edinstvu vdan univerzitetni profesorji, dočim se nastavlja sovražnike naše države. Protizakonito je bilo vpokojenih od RR režima 11 zagrebških univerzitetnih profesorjev. Poučarja potrebo, da se končno uvede soliden zakon o naših univerzah.

Vladna večina je tudi temu zakonskemu predlogu priznala nujnost. Odkazan je bil parlamentarnemu odboru.

Po kratki debati je končno narodna skupščina sprejela spremembo paragrafa 293 versalske mirovne pogodbe, na kar je bila seja končana.

Valutna kriza francoske vlade

Odstop finančnega ministra in nato cele vlade. — Novo vlado sestavi zopet Briand, ki povabi Herriota in Caillauxa.

— Pariz, 16. junija. Finančni minister Peret je včeraj odstopil. Vzrok njegove demisije leži v tem, ker li bil v položaju zaveziti neprestano padanje franka. Augieski funt je včeraj porastel od 167 na 179 frankov.

Ministrski svet je demisijo finančnega ministra sprejel in po daljšem posvetovanju sklenil, da odstopi celokupna vlada z Briandom na čelu.

— Pariz, 16. junija. Kabinet Briand je sredi odstopil. Predsednik republike Doumergue je demisijo sprejel.

Kabinet je še poprej dobil zaupnico v francoski zbornici, kjer je s 309 glasovi proti 195 bila odgojena finančna debata. Tako po seji zbornice se je vršil ministrski svet, ki je soglasno sklenil, da ni mogote enostavno spopolniti mesta finančnega ministra, marveč je potrebna rekonstrukcija kabineta.

Francoska zbornica je sprejela zakonski načrt, na podlagi katerega je vlada po-

oblašena dvigniti poplačila ali deloma carine na žito, da se tako prepreči podraženje kruha.

— Pariz, 16. junija. Predsednik republike je danes pričel posvetovanja za rešitev valutarne krize. Konsultiral je najprej predsednika senata in predsednika poslanske zbornice. Politični krogi so verjeli, da bo Briand, kar je najbolj verjetno, imenovan za šefa rekonstruirane vlade. Briand obrzi ministrsko predsedstvo in zunanje ministrstvo. Najbrže pozove tudi Herriota k sodelovanju v vladi. Razširjeno so bile danes dopolne vesti, da znova prevzame finančni portfelj Caillaux.

Odstopivši finančni minister Peret motivira svoj odstop s tem, da ni našel zadostne moralne in materialne pomoči pri merodajnih faktorjih pri pobujanju spekulacije s francoskim frankom. Misli na francosko Narodno banko in odbor strokovnjakov.

Knez Orlov umrl

— Dunaj, 16. junija. Ruski knez Orlov, ki je hotel ustreliti barona Klingerja v Raabau, a je bil od barona sam težko ranjen, je včeraj v waidhofenski bolnici umrl. Podlegel je vnetju pljuč. S tem je prav hamleško zaključena tragedija, ki je vzbudila po vsej Evropi toliko senzacijo.

Ironija usode

— Zagreb, 16. junija. Slučaj ironije je hotel, da je bil danes dostavljen rodbini pokojnega univ. prof. dr. Vodnika dekret, na podlagi katerega se mu dovoljuje in priznava primerna pokojnina. Ta dekret je bil sestavljen 28. maja, toda gotovi dr. Vodniku nenakonjeni faktorji na vodilnih mestih so ta dekret vedno zadrževali.

Vdova dr. Vodnika je sklenila, da nadaljuje proce proti dr. Verniču. Danes je zastopnik dr. Vodnika predložil vdomino poblastilo za nadaljevanje procesa. Sodnik je razpravo prekinil z motivacijo, da prouči vprašanje, ali je vdova upravičena nadaljevati ta proces. Zastopnik vdove se je skliceval na neko odločbo kasacijskega sodišča na Dumaju, ki je tudi dovolilo v sličnem slučaju nadaljevanje procesa.

Politična situacija

Beograd, 16. junija. V ospredju notranje in zunanje-političnih problemov so danes poročila o dogodkih v Prazi, ker so socialistične stranke združene pričele napadati vlado. V ospredju je tudi konflikt med radičevci in radikali glede vprašanja ratifikacije beogradskih konvencij. Radičevci pritiskajo na radikale in jim groze, da bodo glasovali proti konvencijam. To je opažati tudi iz pisave današnjega Radičevega „Doma“. Opozicija obenem ostro napada zunanega ministra dr. Ninčiča. „Pravda“ naglašja, da je zunanji minister dr. Ninčič doživel v Ženevi popoln neuspeh. Dr. Ninčič je tam vodil akcijo, da se Bolgarski ne dovoli posojilo za podpiranje bolgarskih beguncev. Dosegel je nasprotno. Bolgarski je bilo v načelu že dovoljeno posojilo v znesku 2.250.000 funtov.

PILSUDSKI NAČELNIK VOJNEGA SVETA

— Varšava, 14. junija. Predsednik republike je imenoval maršala Pilsudskega za predsednika ožjega vojnega sveta. Pilsudski ima nalogo izvesti radikalno reorganizacijo poljske vojske.

Težki dnevi na českoslovaškem

Ponovne komunistične demonstracije. — Spopadi s policijo. — Številni ranjenci. — Vihar v senatu. — Konflikt med dr. Benešem in narodnimi socialisti.

— Praga, 16. junija. Včeraj so se po glavnih praških ulicah nadaljevale viharne komunistične demonstracije in na mnogih krajih je prišlo do spopadov med policijo in demonstranti. Praga je bila ves dan pod visom velikih demonstracij delavstva proti uvedbi žitnih carin. V vseh glavnih ulicah so trgovci že opoldne zaprli svoje trgovine, ki so ostale vse do danes zjutraj zaprte. Od delki žandarmerije in policije so popoldneki zaprli vse dohode k parlamentu. Zborovanja delavcev so končala okoli 17. Delavske množice so se valile proti Narodni skupščini, ker so nameravali delavci prisiliti parlament, da prepreči vzakonenje zakona o žitnih carinah. Starejši delavci so se sicer pozneje mirno razšli, mlajše delavstvo pa je pritislo na policijski in orožniški kordon. Policija na konjih je bila končno prisiljena poseči po orožju. Z golimi sabljami se je zakadila med množico, ki je bežala na vse strani.

Ob 20. zvečer je vavlavski trg nudi nenavadno burno sliko. Policija na konjih je pričela čistiti trg. Demonstrantje so bežali po Marijanski ulici ter so razbili vsa okna tiskarne in uredništva „Narodnih Listov“. Vržena je bila tudi ročna granata, ki pa k sreči ni eksplodirala.

Na mnogih mestih je prišlo do krvavih spopadov med delavci in češkimi fašisti. V Stepanški ulici so čuli ob 9. močno streljanje. Pozno v noči se je policija posrečilo udušiti demonstracije in vzpostaviti mir.

Številni ranjenih še ni ugotovljeno. Izvršene so bile množevitve aretacije.

Kakor javlja danes „Poličijska korespondenca“, je bilo pri včerajšnjih demonstracijah aretiranih radi nasilja, odnošno nepokorščine 36 oseb. V Stepanški ulici so demonstranti napadli stražnika, ki je rabil orožje. Med demonstracijami so bili znatno ranjeni en policijski uradnik in 10 stražnikov.

— Praga, 16. junija. Senatu je bil predložen v razpravo in sprejem od poslanske skupščine sprejet zakon glede žitnih carin. Se v poslan. zbornici od socialistov in komunistov vzporizjenj kravali proti žitnim carinam so se nadaljevali tudi z vo vehemenco. Ko je predsednik senata Vavlav Klofač stopil v dvorano, so komunisti dvignili velikanski hrus in trušč. Komunisti in socialisti so neprestano vzklikali: »Na Vavlavskem trgu zopet streljajo!« Agrarci so skušali reagirati, toda socialisti in komunisti so jih sprejeli s psovskami. Med hrusom in truščem se je seja nadaljevala. Agrarac senator Stonat je predlagal, da se naj razprava o žitnih carinah vrši po skrajšanem postopku. Ta predlog je bil s 73 proti 58 glasovom sprejet.

— Praga, 16. junija. Kluba poslancev in senatorjev ter vodstvo českoslovaške narodno-socialistične stranke, so sklenili se z vsemi palamentarnimi sredstvi boriti proti žitnim carinam in kongruji. Klub z odločnostjo poziva vlado, da takoj demisionira. Zunanji minister dr. Beneš kot edini parlamentarec v vladi dr. Černyja je bil brzojavno pozvan od kluba in strankinega vodstva, da nemudoma odstopi.

— Beograd, 16. junija. Iz Prage javljajo: Koncentrični napad socialističnih strank proti vladi dr. Černyja je tudi omajal položaj zunanje ministra dr. Beneša, ki je edini parlamentarec v Černyjevih uradniški vladi. Klub českoslovaških narodnih socialistov je pozval dr. Beneša, da odstopi. Klubov sklep je dr. Beneš brzojavno potom sprejel na potu iz Ženeve na Bled. Klub českoslovaških narodnih socialistov motivira ta svoj sklep s tem, da stranka prehaja v opozicijo proti sedanjim vladi. Zunanji minister dr. Beneš je izjavil, da ne odstopi, marveč raje odloži svoj poslaniški mandat.

Ko so Cizeljevi tovariši prihitali na kraj nesreče, se jim je nudil strahoten prizor. Tračnice so bile obzrgane s krvjo, poleg njih pa je ležal v mlaki krvi mladi Cizelj. Par decimetrov od njega je ležala njegova desna noga, na drugi strani pa desna roka, ki so jo koleca odrezala od telesa. Iz ran je sikala kri v debelih curkih. Tovariši ponesrečenega Cizlja so takoj telefonirali po reševalno društvo, ki je nemudoma poslalo voz v Čulmac. Medtem so Cizlja odnesli v bližnjo čuvajnico, odkoder so ga z vlakom prepeljali v Zagreb.

V bolnici so Cizelja operirali; amputirali so mu desno nogo pod stegnom in roko pod ramenom, vendar brez uspeha. Vred velike izgube krvi je včeraj ob 4. pospolno Cizelj umrl.

Železniška oblast je uvedla preiskavo, da se dožene, kdo je kriv, da je došlo do toli strašne nesreče.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Lesni trg: Malo ponudb in povpraševanja. Prodan 1 vagon tramov 3-3, 6-7, nad 4 m dolž., ico. vagon nakladna postaja, 250 dinarjev.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Curih 10.9515—10.9915, Praga 167.35—168.35, Pariz 158—160, Newyork 56.39—56.52, London 275.025—276.225, Trst 202.90—204.10, Berlin 13.49—13.53, Dunaj 798.37—802.37.

Valute: lira 203.40—206.60.

Elektri. 7odst. invest. posoj. 1921 72—73, 2 in polodst. drž. rente za ratnu štetu 304—4 in pol, 303—304, Ljubljanska kreditna 175, Hrv. eskomptna banka 101.25—02, Kreditna banka Zagreb 104—105, Hipotekarna banka 57—58, Jugobanka 90—91, Prastediona 860—865, Eksploatacija 16, Drava d. d. Osijek 190, Sečerana Osijek 200—270, Isis d. d. 55, Gutman 200, Slaveks 115, Slavonija 86—37, Trboveljska 330—335, Union paromlin 330, Vevče 100, Agraria 41—43.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Beograd 9.115, Pariz 14.60, London 25.1475, Newyork 516.75, Milan 18.675, Praga 15.315, Dunaj 72.95.

Trst: Beograd 49.10—49.40, Pariz 78—78.50, London 125.50—136.10, Newyork 27.90—28, Praga 82.60—83, Curih 572.50—572.755, Dunaj 392.50—395.

Podpirajte Društvo slepih!

Umor mladega dekleta v Medvodah

Razprava bo trajala še danes ves dan. — Jarc vtrajno zatrjuje svojo nedolžnost. — Obremenilne izpovedi prič.

Razprava proti Janezu Jarcu radi umora Angele Kopačeve se je nadaljevala večeraj ves popoldne do pol 9. zvečer. Zanimanje publike je ostalo ves čas nezmajljivo. Klopki so bile do zaključka vse prenatrpane.

Okravljena obleka.

Predsednik dr. Kaiser je obtoženca natančno zasliševal zlasti o podrobnostih glede tega, kaj je usodnega dne 21. novembra 1925 delal. Na predsedniškovo vprašanje, od kod izvirajo krvavi madeži na njegovem klobuku, kravat, na hlačah in na čevljih, je obtoženec hladnokrvno skušal opravičevati te madeže s tem, da mu je usodni večer med potjo, ko je šel od Smelcerja do Tinčke, začela teči kri iz nosa in je kapala kri po bleki in čevljih. Pri Tinčku, sam je tam povedal, da mu teče kri iz nosa.

Predsednik: »Mogoče ste vzeli v roke krvavi robec, ki ste ga omočili z Angelino krvjo, pri Tinčku iz žepa in tako fingirali krvavitev?»

Obtoženec: »Na! To pa že ne! Predsednik: »Kako je s klobukom?» Obtoženec: »Klobuk je bil na tleh, pa je kanila kri nanj.»

Predsednik: »Pri vas imate klobuke kar na tleh? Klobuk pa je bil obrizgan, ne napačen!»

Obtoženec je nekaj časa molčal, nato pa dejal: »Meni tako ne verjamete. Kri mi rada teče, posebno če je vroče. Tudi očetu je rada tekla kri.»

Predsednik: »Ali je kdo videl, da je vam tekla kri?»

Obtoženec: »Seveda so morali videti. Predsednik: »Tega niso videli, da je vam tekla kri, marveč samo to, da ste imeli okrvavljen robec, obleko in čevlje.»

Odtisi in obtožujoči meziniec.

Težki, obtoženca zelo obremenjujoči indicii za umor so odtisi prstov na vratih, ki jih je prijel, ko je odhajal iz hleva, odnošno listnjaka in na vratih njegovega stanovanja.

Predsednik je obtožencu predložil odtise prstov njegove desne roke na deski, ki je bila povodom preiskave izrezana iz vrat kopskega hleva, kjer je imel obtoženec svoje konje.

Predsednik: »Sledovi krvi so se poznali tudi na vratih vašega hleva!»

Obtoženec: »Kar ste našli krvi tam, je moja ali pa od konj!»

Predsednik: »Poglejte piko! To je ravno vaš pokvečen meziniec! Ta vas tožil! Odtisi na deski se vrtajo z vašo roko.» Obtoženec ima namreč desni meziniec skrivljen in zato se pozna na deski le konec mezinca.

Predsednik je nato zasliševal Jarca še o nekaterih drugih nebitnih okoliščinah. Omenil je med drugim razgovor obtoženca z njegovim soujetnikom, kateremu je dejal, da se boji obravnave, ker se bo izdal in je nervozen. Obtoženec je tudi pripomnil svojem soujetniku: »Nobenemu me ni videl in nobenih dokazov ni! Obtoženec je pri tem poročilu predsednika skočil pokonci in vzkliknil: »Tega nisem rekel!»

Dokazilno postopanje.

Zasliševanje obtoženca je trajalo nad dve uri. Obtoženec je vtrajal pri svojem zagovoru, toda proti koncu ni več nastopal s prvotno sigurnostjo, ker mu je predsednik dr. Kaiser stavil več popolnoma nepričakovanih vprašanj, ki so ga očividno presenetila.

Sodišče je pozvalo k razpravi 42 prič. Včeraj je bilo zaslišanih 12 prič, ki obtoženca deloma zelo obremenjujejo. V bistvu so priče povedale tole:

Marija Sušnik je potrdila, da je bil najprej umora osumljeni Križaj. Usodni dan je bil ves dan doma, čeprav je delal z njo v papirnici. Predsednik: »Kakšen je Križaj?» Priča: »Dober človek. Dekleta ima rad. Zakaj Angele ni maral, ne vem, ker se za fantine ne brigam.»

Antonia Bertonec, sestra pokojne Angele, je v podrobnosti opisala trenotek, ko je prišla deset minut po 8. iz Ljubljane in našla sestro v hlevu. Vrata je odprla sama toliko, da je videla sestro na tleh. Bila je vsa krvava. Obširno pripoveduje tudi, kako je oče vse sestre poklical k sebi in jim povedal, kar mu je zaupala Angela glede Janeza Jarca in kar je že omenjeno v obtožnici. Oče je to pravil pri polni zavesti, čeprav je bil težko bolan. Oče je umrl štiri dni po umoru Angele.

Marija Hafner, sestra Angele, je izpovedala, da je usodnega dne Angele prišla k njej popoldne okoli 5. Nabravila si je oblačila (Marijin mož je namreč mizar) ter je odšla okoli 5.45. Njen oče se je zelo bal obtoženega Jarca.

Tomaž Hafner, svak pokojne izpovedal, da sta mu pokojni oče in umorjena Angela večkrat tožila, kako Jarc Angelo nadleguje.

Zanimivo je bilo zasliševanje neposrednih Kopačevih sosedov, 73letnega Luke Rehbergerja in njegove hčerke Fanike. Oba sta izpovedala, da sta čula okoli 7. usodnega večera dvakrat obupni ženski klic: »O—o—o!«, pred tem pa strašno žensko ihtenje. Toda ta izpoved se ne vjema s časom. Priča namreč trdi, da sta čuli te klice ob ¼ na 8., umor pa se je izvršil skoro celo uro popreje. Kje tiči pomota, se na podlagi pričevanj ne more ugotoviti.

Priča Rehberger je tudi izpovedal o bukovem listu, ki ga je našel in na katerem se je nahajal krvav madež.

Priča Narobe je čula v istem času nekoga, ki je tekkel za sosednim vratom. Delal je močne in hitre korake. Takrat je rekla njena sestra Mnica: »Zdaj je čas za spati! Ura je že sedem!« Kmalu so se razširili klici: »Edeu je Zalarjevo!« Obe sta stali pri hiši, kjer se je v podstrešju nahajal osumljenec. Govorila sta tiho in imenovale tudi njegovo ime. Osumljenec je iz podstrešja zarohnel: »Zakaj pa ravno jaz, saj ima tri skomandirane!»

Ana Mrak, Angelina sestra, je izpovedala, da sta se s sestro pogovarjale glede otroka. Rekla ji je: »Sitnosti ne boš imela, enega otroka boš že preživela.« Od vseh strani je slišala, da se vsi ljudje Jarca boje. Priča je nato izpovedala, kaj je oče pripovedoval glede obtoženca.

Franciska Jarc, mati obtoženca, opisuje domače razmere in pravi, da sta se nekaj dni poprej obtoženec in njegov brat sprila in da je brat obtoženca ranil na glavi tako, da je krvavel. Kri mu je večkrat iz nosa tekla in ona mu je robce prala. Glede okrvavljene robe, ki so ga dobili pri njej dan po umoru, pravi, da ne ve, ali ga ji je dal sin ali ga je sama pobrala. Mati pravi glede umora: »Ko sem zvedela, da je Angela ubita, sem ga šla klicati. On je rekel: »Ne grem jo gledati!« Šel je vendar, a ko se je vrnil, je dejal, da je ni videl, ker so že orožniki bili tam.

Polijski detektiv Ivan Podobnik, ki je bil pozvan s policijskim poslom iz Ljubljane na kraj zločina, izpoveduje, kako je pes sledil po vtiških in sledovih v hlevu, kjer se ležala umorjenka, dalje do obtoženčevega stanovanja, odnosno hleva.

Glede zanesljivosti policijskega psa je predsednik dr. Kaiser omenil poročilo, kako je ta pes našel v Škofji Loki ponesrečenega notarja Lenčca.

Usodne pike. Izredno obtežili za obtoženca so odtiski krvavih prstov, ki so jih našli na vratih in na drugih delih, katere je morilec prijel, ko je iz hleva taval proti izhodu. Pozneje so najdene odtiske prstov iz odtiski obtoženčeve roke, česar se je obtoženec zelo branil. Originalni odtiski po mnenju večšakov predstavljajo roko, katere meziniec je bil vbočen in trd. Tak meziniec ima tudi obtoženec.

Predsednik je nato prebral izvid zdravnikov, sestavljen povodom obdukcije trupla umorjene Angele Kopač. Izvid pravi med drugim: »Na trupu modre in krvave lise, nosna kost glasno zahrčala na pritisk in okrog ust so krvave pene. Jezik in usta so obilna s krvjo. Zgornja čeljust je počena. Lična kost zdrobljena. Glavna rana je na desnem čelu, ki je najgloblje pod očesom.»

Zdravnikom pokaže predsednik bat, s katerim je bila Angela pobita. Je to težak okrogel bat, nasajen na meter dolgi tenki palici. Tak bat ali tolkač se rabi pri cepljenju drv.

Izvedenec dr. Čremošnik, ki je izvršil obdukcijo, je izpovedal, da je bil vzrok smrti izkrvavitve radi težkega udara po glavi. Udarce je povzročil obenem tudi živčni šok in pretres možganov. Izvedenec je pokazal bat ter pristavil, da je zadostoval z njim za težko poškodbo tudi en sam udarec, nista pa izključena dva. Pri udarcu s tako topim predmetom brizgne kri v trenutku udarca do dva metra daleč. To je važno, ker so našli na obtoženčevem klobuku kapljico krvi, ki ima okroglo obliko. Obtoženec trdi, da je kri iz nosa padla na klobuk, ležeč na tleh. V tem slučaju bi bila po zagotovitvi izvedenca kaplja dobila povsem drugo obliko. Tak pred udarcem je umorjena lahko še kaj kriknila, po udarcu je bilo to izključeno. Mnogi znaki kažejo, da se je med obema vršila huda borba. To naznačujejo tudi male praske na rokah, na nogah pa se tudi pozna, da je morilec z okrvavljenimi prsti vlekel umorjenki nož ga narazen. Iz lege trupla se da sklepati, da je padla Angela po udarcu na hrbet.

Dr. Herman Martin, sekundarij ljubljanske bolnice, je izpovedal v bistvu isto. Dr. Čremošnik je nato pojasnjeval

Major E. Massard:

Tragedija lepe plesalke

Eskorta je stopila na hodnik, Mata Hari je šla za njo med zagovornikom in pastirjem. Pred odhodom ji je hotel paznik zvezati roke.

— Ne dotikajte se me! — je vzkliknila ogorčeno. — Ne trpim, da bi se me kdo dotaknil. Sestra Marija, dajte mi roko!

Sprevod je krenil na pot. Mata je šla zelo hitro. Stopili smo v pisarno.

— Evo, tu so vse pisalne potrebščine! — je dejal ravnatelj.

Mata je sedla, slekla rokavico in začela pisati pisma. Pisala je dobre četrt ure.

— Gospod, — se je obrnila k zagovorniku, — vzemite ta pisma in oddajte jih na pošto. Samo pazite, da ne zamenjate naslovov. To bi utegnilo povzročiti mnogo rodbinskih škandalov.

Pri teh besedah se je razposajeno zasmejala.

— Pazite torej, da ne zamenjate naslovov!

Mata je stopila na dvorišče. Avtomobil je že čakal. Sedla je zadaj, kraj nje pastor Darboux, spredaj pa sestra

Marija z neko drugo usmiljenko. Vojak je sedel k sofarju. Plesalka se je vedla ves čas tako, da drugih varnostnih ukrepov ni bilo treba.

Začulo se je povelje za odhod. V prvem avtomobilu so sedeli vojaki, v drugem Mata, v tretjem jaz, v četrtem zdravnik in zagovornik. Peti, rezervni avtomobil je bil prazen. Ko smo pa prispeali na morišče smo začudeno opazili, da sedi v njem šest oseb.

Vozili smo počasi. V bližini »Palace de Nation« je nas naenkrat obklopile 20 novinarskih avtomobilov. Ko smo krenili naglo v drugo smer, so bili gospodje zelo poparjeni.

Kar je res, je res — Mata Hari je šla v smrt neverjetno mirno in hladnokrvno. Vsi smo se čudili njeni močnatosti.

Komedijantka je, — se je oglasil nekdo. — Zagovornik jo je nalagal, da bodo vojaki streljali s praznimi naboji, kakor v »Toscie«. Zato je tako mirna. Sirota misli, da je ne bodo ustrelili, ker ima ljubčke v najvišjih vojaških in civilnih krogih.

To so smešne čenče. — sem odgovoril dotičnemu gospodu. — Plesalka prav dobro ve, da se ji bliža zadnja ura. Ko je odklonila zdravniški pregled, se je dobro zavedala, da je zavrgla zadnje rešilno sredstvo. Ako bi bila izjavila, da

porotnikom posamezne okrvavljene predmete, kakor tudi metode, s katerimi je točno in eksaktno mogoče ugotoviti na krvavih madežih človeško kri. Končno je dr. Čremošnik porotnikom omenil svoja opazovanja nad obtožencem. Obtoženec je namreč težko svojega zagovora položil v to, da on večkrat krvavi, da se mu kri odpira iz nosa in da je usodnega dne zelo močno krvavel. Dr. Čremošnik je obtoženca takoj po aretaciji preiskal in v nosnicah ugotovil, da ni tam nikakih kraz, ki bi nastale v slučaju, da je obtoženec res močno krvavel. Tudi ves čas preiskovalnega zapora ni obtoženec nikdar krvavel. Dr. Čremošnik nas porotnikom nazorno pojasnjuje krvavo piko na obtoženčevem klobuku. Na klobuk je pri morala brizgniti, nikdar pa ne od zgoraj pasti.

Obtoženec je postal nervozen ter je končno cinično pripomnil: »On (dr. Čremošnik) se z menoj norca dela!»

Predsednik: »Ali mislite, da je gospod zdravnik nesposoben?»

Včerajšnja popoldanska razprava je z malimi odmori trajala od 13. do 20.30.

Dopoldanska obravnava

Obtoženi Jarc vtrajna pri svojem zagovoru.

Pri ogromnem navalu občinstva, ki je čakalo že celo uro pred obravnavo, se je nadaljevala obravnava danes dopoldne. Zopet je dvorana nabito polna, v vestibulu in pred sodno palačo pa se shajajo gruč ljudji, ki niso dobili več vstopnic in mesta v dvorani, a upajo, da se jim na ta ali oni način posreči priti v dvorano.

Nadaljevalo se je zaslišanje prič in čitanje izpovedi prič, ki niso vabljeni osebno. — Poklicali so Franca Petenčca, ki je imel z obtožencem skupne posle. Predsednik ga je opozoril, da se Jarca ni treba bati in da mora pod prislogo vse povedati kar ve. Pri lokalnem ogledu se ga je namreč tako lal, da si ni upal govoriti. Priča pove, da je odšel tisti dan po žaganje in se je vrnil pred 6. uro. Sprla se je z Jarcem nista, krvavih madežev na srajci in klobuku ni onazil.

Priča Anton Štajer o katerem je obtoženec trdil, da je imel razmerje z Angelino, odvrne ogorčeno: »Jaz...? Nikdar! Tudi drugače izpove obremenilno za obtoženca.

Priča Jancz Škof pove, da mu je obtoženec sam pravil, da je imel z Angelino intimno razmerje. Pristavil pa je: »Vendar pa o četa ne bom igral.« Priča Cvajnarju pa je obtoženec celo rekel, ko ga je vprašal, kaj bi napravil, če bi se vrjel pri kakih ženski: »Ubil bi hudiča, vse pradel in šel v tujo državo!»

Obtoženi Jarc postaja vedno bolj razburjen in zahteva končno, da se obravnava preloži, češ da bo vse dokazal, kje je bil v tistem času. — Predsednik pa ga pomiri s hladnim tušem: »Jarc, od 23. novembra lani pa do 6. junija letos ste imeli čas zato, pa tega niste mogli.«

Izpoved Križaja.

Prvotno umora osumljeni Križaj pove kot prič, da se je seznanil s pokojno Angelino lani pred pustom v gostilni pri Zirovcu. Šla sta kasneje skupaj na Smarno goro. Zvečer ga je povabila, da ostane pri njej in ostal je. To je napravil samo enkrat. Čez nekaj časa mu je povedala, da je nosna. On pa ji je rekel: »Lahko mogoče, samo od mene ne.« In ona ni na te besede ničesar odvrnila. Rada me je imela.

Priča Janez in Marija Jurman sta potrdila, da je bil Križaj baš v usodnem času pri njih in je prosil Janeza, da ga obrije. Janez mu je rekel: »Malo počakaj, po večerji te bom.« In tako se je tudi zgodilo.

Po kratkem odmoru se je zasliševanje prič nadaljevalo. Izpovedale niso ničesar bistvenega, vendar za obtoženca vse več ali manj neugodno.

Senzacionalna izpoved priče Pezdirja.

Senzacijo današnje dopoldanske razprave je tvorilo zaslišanje priče Pezdirja, ki je bil v preiskovalnem zaporu v sosedni celici poleg Jarčeve. Odkrila sta kos gipsa iz zidu in se tako lahko razgovarjala. Jarc se je zelo zanimal za to, kaj pišejo časopisi. Pezdir mu je med drugim povedal, da je umrl Angelin oče. Jarc se je najprej začudil, nato pristavil: »Bo pa ena priča manj...»

Večkrat je obtoženec prič zatrjeval, da mu ni za življenje in da bi se takoj ustrelil, ako bi imel revolver. Zopet drugi mu je izjavil: »Jaz jim bom že finto zmešal. Samo policijski pes me skrbi, da me bo noter spravil.« Enkrat je omenil, da se boji, da ne bi ga obosidili kar na sum, kakor so svojčas Jerančiča.

Pezdirjeve izpovedi so naredile na poslušalce vidno velik vtis, ker so za obtoženca od vseh dosedanjih skoro najbolj konkretne in obremenilne.

Razprava se bo nadaljevala še ves popoldan in bo končana bržčas šele pozno zvečer.

Sokol

Vsesokolski zlet v Pragi

Nastop šolske dece.

V nedeljo je bil drugi slavnostni dan vsesokolskega zleta v Pragi, namenjen sokolski šolski mladini. Zanimanje za njen javni nastop je bilo ogromno; nad 100.000 ljudi je napolnilo velikanski stadion, ki je bil že ta dan premajhen. Pokazalo se je, da so imeli prav oni, ki so prorokovali, da bodo prostori za gledalce ob glavnih dneh pretesni.

Javna telovadba je kulminirala v prostih vajah dekčev in dekleč. Dekčev je nastopilo 5670, dekleč pa 6800. Nastop je bil tako pristen in impozanten obenem, da so gledalske množice zapadle v pravo ekstazo odusevjenja, ki se je ponovila ob odhodu obeh mladih armad. Nastopili so dečki in deklece v starosti 8—14 let.

Sporod so izpolnili nastopi večjih skupin s posebnimi vajami, z igrami in z orodno telovadbo.

Zvečer so prvič izvajali ogromno kongresno alegorijo, pri kateri nastopa okrog 5000 oseb. Dasi je bila ta predstava več ali manj še samo nekaka generalna skušnja, je naredila na gledalce nepopisen vtis in vzbudila ogromno navdušenje.

Po končani predstavi se je nad Prago vtila strahovita ploha, ki je sicer kmalu po nehala, a povzročila prekinjenje električnega voda in s tem onemogočila tramvajski promet. Da bi stari telovadečih otrok ne bili v nepotrebnem strahu, se je stavilo zletnemu vodstvu na razpolago več sto avtomobilov, ki so nato v zvezi z vojaškimi in gasilskimi avtomobili tekmo ene ure vse otroke spravili na njihove domove. Ves dan se ni zgodila nobena resna nesreča.

★

Sokolsko društvo v Štepanji vasi. Proslava 15letnice z razvitjem društvenega prapora bo v nedeljo, dne 20. junija v Štepanji vasi na Planjuri. Spored: V soboto, dne 19. junija ob 9. zvečer: obhod po Štepanji vasi z godbo Dravske divizije in pozdrav kumic sestrí Brilčev. V nedeljo, dne 20. t. m. ob 8. jutraj skušnje vseh oddelkov na Planjuri. Ob 2. popoldne sprevod društev in gostov izpred Mestnega doma. Ob 3. popoldne razvite prapora na telovadišču. — Ob 4. popoldne javna telovadba. Po končanem sporedu velika narodna veselica s sodelovanjem godbe Dravske divizije. Vsa okoliška bratska društva se vabijo, da se proslave udeležijo v slavnostnih krojih in s prapori. — Udeleženci, ki pridejo z vlaki, imajo na vseh progah polovično vožnjo. Izkaznice se bodo žigosale na telovadišču pri glavni blagajni.

Sokolsko društvo v Metliki je priredilo zadnjo nedeljo zvečer na vrtu starostne brata Makarija akademijo z bogatim, pestrim in skrbno pripravljenim vzporedom. Nastopile so vse kategorije s prostimi vajami, s skupinami in z vajami na orodu (gred, konj, bradlja). Med telovadne točke so bile uvrščene deklaracije dece, ki je pogumno, srčkano in navdušeno opravila svojo nalogo. Ženska deca je nastopila s prostimi vajami, ki jih je izvajala in sama spremljala s petjem prav ljubko. Ženski naraščaj je odvežbal jako prikladne vaje na bradlji, drugi del naraščajnic pa je nastopil na gredi s cvetnimi loki — oboje prav lepo. Moški naraščaj je izvedel efektne in lepo sestavljene skupinske vaje tako odlično, da jih je moral ponoviti. Člani so vezbali na konju. Izborni! Članice so pokazale svoje izredne zmožnosti z vajami na bradlji, ki so jim pridale slikovito skupino. Akademijo je zaključila alegorija naraščajnic »Slogi i jedinstvu«, ki je napravila pričo iskrenosti prednašanja in živih narodnih noš na gledalce globok vtis. Spremljevanje na klavirju je izvršila čustveno in skladno sestra Vida Barletova. Večer je pokazal bogate sadove tihga, smotrenega in neumornega sokolskega dela, ki ga vsi izvršujejo z veliko vnamo in požrtvovalnostjo in ki mu posebno brat načelnik Weis in sestra načelnica Ganglova posvečata vse svoje moči. Sprito takega dela in takih uspehov uživa metliški Sokol splošen ugled. Vsi cenijo tako nacionalno in kulturno delo, katerega blagodejne posledice se kažejo vsestransko. V tesnih razmerah skromnega mesteca je tako sokolsko delo in življenje najlepši pojav. Po tej poti naprej, vedno naprej! — Gledalcev se je nabralo poln vrt. Vsako točko vzporeda so spremljali z glasnim odobravanjem, ki bodi trudu in delu vseh pošteno priznanje od dobrih in iskrenih ljudi! — Drugo nedeljo popoldne bo društvo priredilo javno telovadbo na svojem letnem telovadišču.

Darujte za Sokolski Tabor!

Dva vojaka sta stopila k obsojenki, da bi jo potegnili k steburu. Toda plesalka je z energično kretnjo preprečila njuno nakano.

— Ej, sestra Marija, držite me krepko za roko! —

Vojaki so stali tri korake pred njo.

— Mirno! Pozdrav na desno! — je komandiral poveljnik.

Mato Hari je za zadnja čast ganila. Kakor princesa, ki prgleduje paradno stotnijo, je šla dostojanstveno mimo vojaškega kordona in se klanjala na vse strani.

Bobni so ropotali, gole sablje so se zalesketale v mraku in strašna predsmrtna parada je bila končana.

Obsojenka stoji še kakih deset metrov od stebra. Stoji in se smehljaj vojakom. Morda vidi v duhu pred seboj dolgo vrsto ljubimcev, ki so se naslajali nad njenim divnim, nežnim telesom. Morda se hoče posloviti od njih, ki so ji bili v življenju vse in ki jim je dala vse, kar more dati strastna ženska moške mu? Ali pa se je oglasila vest, ki sili to moderno Mesalino, da se nasmehe vojakom zato, ker jih je poslala nevidna roka pravičnosti, da jo kaznujejo za vse njene grehe? Kdo bi mogel pogledati v dušo, stoječo na pragu večnosti, kdo

Ljuta borba med opero in dramo

Naše drugače tako mirno mesto je bilo zadnje čase v nervoznem pričakovanju velike internacionalne borbe med opero in dramo. Za kulisami se je zlobno šušljalo in namigavalo, da zahteva opera revanšo za izgubljeno tekmo pred dvema letoma. Nekateri zatrjujejo, da je drama na generalni skupščini sklenila, da sprejme poziv opere, uverjena o svojem visokem znanju na polju nogometne umetnosti. »Za nami sta celo »sars« in »kralj«, je poudarjal režiser, »ni vrag, da jih ne nabrišem.«

Po dolgih pogajanjih in težki krizi, ki ni bila manjša od krize Narodne skupščine, je prišlo do kompromisa. Internacionalci so sklenili meriti svoje moči na nedeljo svetca Toneta Padovanskega. Zadnji hip je drama vložila svoj veto, češ da je nedelja 13. Trinajst je usodna številka, za nas celo pogubna. Sledila je nova kriza, nova pogajanja. Končno sporazum: Tekma se odigra v torek 15. junija 1926 Gospodovega leta. Fatalni terek je prišel. Ker so internacionalci sklenili kompromis na lastno pest, jim je to zameril nebeški vremenski referent. Meteorološko poročilo včerajšnjega dne se je glasilo: »Jutraj menjažobe, opolne dež, ob 14. dež, ob 15. dež, ob 16. dež.« Opera se je razburjala. Čemu smo poslušali nasprotnika? Ob 17. se je vremenski bog usmilil »scaganih« služabnikov Tali je v žoge. Situacija ob 18: Razmeroma lepo, sonce za šiško, teren za liriijo napoln luh, muzika, narod, nastop 22 internacionalcev.

V tekmi, ki sicer ne bo kot kuriozitetna ostala v spominu poznim rodovom, si hočemo ogledati njen glavne junake. Prišli so v lahkem trahu. Pozornost sta vzbujali junaški plečati figuri obeh golmanov. Cesarja in Betetta. Branila sta v stilu španskega polboga Zamore. Presenetili so tudi vsi ostali. Za resno tekmo so znali premalo, za komično preveč. To je bila njihova tragika, ker publike niso mogli ogreti. »Pihnil so ga zgolj nekateri. Tako je imel Medven smolo, da mu je žoga padla na glavo. Lipah je spuščal žogo med hlačami, najraje pa se je sploh previdno ogibal. Holodkov se je kmalu po uverturi s čevljem v roki pojal za priljubljenim usmjem, Knitli je kričel z rokami, če so odpravljene nežne nožice. Rogoz je neobičajno pošiljal v avt, Sancin je večkrat silovito zamahnil mimo, operna krila pa so v svoji bojevitosti podirala zastave na vogalih, češ da bela barva pomeni kapitulacijo. Kovachev Polde je ves čas stal na »firarju in je imel srečo, da so drugi toliko zani.

Sodnik g. Balatka se je zavedal svoje avtoritete in ni klonil, ko se je opera uprla njegovemu živgu ter grozila s stavko. Sicer je imela drama več od tekme, izredna dihalna tehnika pa je operi omogočila, da je vzdržala peklenski tempo. Če se ne motim, je tekma končala neodločeno 2 : 2. Po golih je sledil tuš godbe, po tekmi pa tuš od zgoraj. »Hardsu, zdej pa spej pet let na grem gledat...« je pripomnil neki Ljubljčan poleg mene.

O. F.

Prosveta

„Figarova svatba“

Premijera Mozartove opere »Figarova svatba« v ljubljanski operi se vrši v četrtek dne 17. t. m. ob pol 8. zvečer. To je prva vpriporitev te prekrasne opere na slovenskem odru. Mozart je bil eden največjih glasbenih genijev 18. stoletja in tudi sedanjega časa. Izredno njegovo nadarjenost izpričuje dejstvo, da je nastopal javno že kot sedemleten deček v Parizu in drugod. Napisal je dolgo vrsto glasbenih del, ki mu jamčijo nemrljivo slavo. Napisal je nad deset oper, izmed katerih se: Figarova svatba, Don Juan, Così fan tutte in Čarobna piščal, najpogostejše izvajajo.

Opera »Figarova svatba« se je prvič javno izvajala leta 1766 na Dunaju. Vsed takratnih splošnih intrig med glasbeniki pa je delo popolnoma propadlo. Leto za tem so izvajali »Figarovo svatbo« v Pragi in tu z največjim uspehom. Publika je bila tako navdušena kakor še pri nobenem delu. Iz Prage je šla Mozartova slava po vsem svetu in »Figaro« je ostal na repertoarju vseh odrov in narodov. To Mozartovo delo zavzema danes med vsemi komičnimi operami svetovne literature prvo mesto. Figarova svatba je opera polna najlepših melodij tako v solotokah kakor tudi v duetih in celih ansamblih.

Glasba je klasična v pravem pomenu besede, delo samo pričrta z izredno lepo graciozno overturo. Jutri vsebina posameznih dejanj. Delo je nastudiral kapelnik Stritof, režiral režiser Knitli. Premijera se vrši za red C.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 16. junija 1926.

— **Prezident Masaryk častil član društva zdravnikov.** Prezident Masaryk je sprejel v nedeljo v Karlovih Vrtih 150 ameriških zdravnikov, ki so priredili izlet v Evropo. Podpredsednik društva ameriških zdravnikov prof. Wilson je pri tej priliki naprosil Masaryka, naj sprejme častno članstvo ter zdravniške korporacije.

— **Notar Artur Lokar f. Rodbini Lokar v Ajdovščini in inž. Presel v Ljubljani** je zadeli težak udarec. Snoci je preminil v Ajdovščini širok Slovenije znani in priljubljeni notar Artur Lokar. Pokojnik je bil eden tistih tipičnih Slovencev starega kova, ki so zapustili s svojim delovanjem na narodnem in naprednem polju neizbrisne sledove. Študiral je gimnazijo v Gorici, nato pa pravo na vseučilišču v Gradcu, kjer je bil eden najglednejših članov »Triglava«. Že kot študent se je uspešno udeleževal v slovenskih akademskih društvih in kazal vse znake bodočega prvoborilca za narodno in napredno stvar. Po dovršenih študijah se je posvetil notarstvu. Bil je dolga leta notar v Ajdovščini, kjer je posvetil ves prosti čas delu za razvoj in napredek slovenskega življa. Leta 1906. se je udeležil kongresa slovenskih književnikov in novinarjev v Sofiji. Med vojno je živel v Mariboru in Ljubljani. Po aneksih Primorske se je vrnil v Ajdovščino, kjer je nemudoma smrt pretrgala ni njegovega vzornega in plodonosnega življenja. Zemске ostanke blagega pokojnika položijo v četrtak ob 5. popoldne v Ajdovščini k večnemu počitku. Vrliga moža ohranimo v najlepšem spominu. Težko prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

— **Vpokojujete prosvetnih inšpektorjev.** Kralj je podpisal ukaz prosvetnega ministra, s katerim sta vpokojena prosvetna inšpektorja dr. Stanislav Bevk v Ljubljani in Lazar Perović na Cetinju.

— **Ocena finančnih uradnikov.** Finančni minister je podpisal odlok o imenovanju naših članov centralne komisije za oceno finančnih uradnikov in uslužbencev. Novi člani so direktor katastror Stanolje Nedeljković, gen. direktor državnih posestev B. Stojadinović in pomočnik gen. direktorja državnega računovodstva Kostja Grbovič. Za namestnika je imenovan generalni direktor carin dr. Konrad Šmid.

— **Podaljšanje računskega leta.** Glavna kontrola je pristala na sklep generalne direktorije državnega računovodstva, da se imajo odredbe čl. 13. finančnega zakona za l. 1926-27 razumeti tako, da velja podaljšanje računskega leta od 15 na 17 mesecev že zdaj. Nalogi za izplačilo odprtih kreditov za 1925-26 leto se morajo izdati do konca julija, izplačila pa trajajo do konca avgusta.

— **Akcija UJU.** Izvršni odbor UJU je interveniral pri finančnem ministru, naj izda zakonsko odredbo, po kateri bi pripadalo 15 odstotno povečanje pokojnine tudi vsem onim učiteljem, ki so bili vpokojeni po 32. službenem letu. Finančni minister je obljubil, da bo to zadevo v kratkem »proučil« in morda prošnji tudi ugodil.

— **Kongres monopolskih uradnikov.** Glavna uprava združenja monopolskih uradnikov je sklenila, da se bo vršil letošnji kongres 27. in 28. junija v Beogradu. Na dnevnem redu so važne stanovske zadeve.

— **Tečaj za pedagoško psihologijo in eksperimentalno pedagogiko.** Uprava UJU sekcija Beograd priredi s pomočjo prosvetnega ministrstva tečaj za pedagoško psihologijo in eksperimentalno pedagogiko. Tečaj je namenjen vsem članom UJU. Prične se 1. avgusta in traja do 1. septembra. Udeleženci bodo imeli brezplačno stanovanje v Učiteljskem domu in hrano v skupni kuhinji po 20 Din dnevno. Taks in vpisnine ni. Uprava je izposlovala udeležencem potrebni dopust. Tečaj bo vodil prof. dr. Branišlav Krstić.

— **Pred učiteljskim kongresom.** Pokrajinska organizacija UJU v Beogradu je imela v ponedeljek izredni sestanek, na katerem so bili izvoljeni delegati za predstoječi učiteljski kongres. Predloženi sta bili dve kandidaturi listi in sicer demokratska in radikalna. Za demokratsko je glasovalo 132, za radikalno 74 učiteljev. Tako je zmagala demokratska lista.

— **Kaj je s srečkanjem?** Od mojstrov in delavcev artilerijskih delavnic v Ljubljani smo dobili dopis, v katerem javno vprašujemo, kaj je s srečkanjem loterije v prid »Društvenega doma« pri Sv. Antonu v Slov. Goricah. Srečke so jim bile naravnost vsiljene pri izplačevanju mesečnih plačil in zbiranje se je, ali bi se vsaj moralo vršiti 2. maja. Izid se kaže ni bil objavljen in na pismeno vprašanje, kaj je s srečkanjem, tudi ni bilo nobenega odgovora.

— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani** nam piše: Z ozirom na notico v Vašem listu z dne 16. tm. »Vprašanje na ravnanja Okrožnega urada v Ljubljani« Vas naprošam, da priobčite sledeče pojasnilo: Trditev, da člani v popoldanskih urah ne morejo opraviti uradnih poslov, ne odgovarja resnici. Pri uradu je v deloprostih dneh (nedelje in prazniki) vpeljena dopolnomska dežurna služba, ob delavnikih pa so za bolnike, torej tudi za one, ki z dežele prihajajo v bolnico, uradne ure nepretrgoma od 8. do 17., tako da morejo stranke svoje posle opraviti celo čez popoldanski čas. Te uradne ure so označene takoj pri vstopu v uradno poslopje. Dežurni uradniki poslujejo v pisarni ambulatorija, ki je v priljubljeni na levo, desna vrata. Tako je članom celi dan dana možnost, da dobe zlasti za sprejem v bolnico potrebna potrdila. V splošnem pa taka potrdila niti potrebna niso, ker bolnice sprejemajo člane že na podlagi napotnice, podpisane od uradnega zdravnika, v nujnih slučajih pa tudi brez te napotnice. Tako ni niti potrebno, da urad predhodno napotnico potrdi. Bolnice pošiljajo uradu napotnice šele po sprejemu v potrditev, t. j. v izjavo, da bo urad plačal oskrbene stroške. Ta izjava pa za sprejem v bolnico ni niti merodajna.

— **Ravnatelj: dr. Bohinec.**
— **Kje je kovani drobiž po 25 para?** Čujemo, da ga finančna uprava toliko časa ne namerava dati v promet, dokler se ne papirne krome v prometu. Ali vlada naj kar na kratko napove, da treba te raztrgane krome do gotovega termina oddati. Ker kron primanjkuje, si pomagajo nekateri trgovci s kovanim drobižem po 10 in 5 para, a tega se občinstvo krčevito brani, češ da ga nikjer ne vzamejo, niti na pošti ne. Napočno zamenjajo ta drobiž s prejšnjim avstrijskim. Treba je občinstvo poučiti, drobiž po 25 para pa dati v promet, če je že tu. Stare modre bankovce po 100 dinarjev bi bilo istotako treba vzeti iz prometa. Kurzirajo pa še celo stari vijolčasti bankovci po 100 dinarjev, na katerih je bila svojačasno natisnjena vrednost tudi v kronah.

— **Smrtna kosa.** Rodbini Jakša-Slatnar sta izgubili včeraj sinčka edina Fedora, ki je podlegel boleznim v nežni starosti štirih let. Izguba je tem težja, ker je bil mali Fedor edinec in izredno simpatičen malček. Pokopali ga bodo jutri ob štirih popoldne pri Sv. Križu. Bodi mu lahka domača gruda, ki jo je komaj spoznal. Težko prizadetima rodbinama iskreno sožalje!

— **Za pogorelce v Prigorici pri Ribnici** zbira oblike ter darove v denarju dobrodelna pisarna, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Prosimo usmiljena srca, da pomagajo lajšati bedo nesrečnim, katerim je ogenj uničil vse imetje.

— **Artilerijska podoficirska šola v Mariboru** bo sprejela dne 1. oktobra 1926. 150 gojencev v starosti 17. do 21. let. Prošnje za sprejem se morajo vložiti do 15. septembra 1926. šola traja dve leti. Vsi sprejemni pogoji so razvidni iz razglasa, ki je nabit na občinski deski mestnega magistrata Ljubljanskega.

— **Neurje nad zagrebško okolico.** Včeraj je divjala nad zagrebško okolico strašna nevihta. Ob petih popoldne je bilo nebo še jasno, ob šestih je pa začelo grmeti in treskati. V neposredni bližini Zagreba, zlasti v okolici Stenjeveca je padala debela toča, ki je napravila na polju in sadnem drevju občutno škodo. Toče je bilo toliko, da je pokrnila dva prsta na debele vo okolič. Nekaj časa po neurju je izgledalo žitno polje in travniki kakor zasnežena ravan.

— **Interesente VI. ljubljanskega vzorčnega velesejma** uljudno opozarjamo, da sprejemamo naročila za oglas za »Oficijelni katalog« samo še do 20. t. m. — **Administracija »Oficijelnega kataloga«, Ljubljana, Kongresni trg 9.** 632n

Iz Ljubljane

— **Iz Poslovnih večer udeležencem volaškega alpskega - smuškega tečaja** je priredil sinoči Zimsko - sporni savez v restavraciji »Dvora«. Večera se je udeležilo poleg oficirjev, ki so bili v tečaju, izredno lepo število ljubljanskih smučarjev in smučark. V imenu JZSS je pozdravil oficirje, ki so prebili cel mesec v Staničevi koči pod Triglavom, predsednik dr. Souvan, ki je obenem poudarjal pomen sodelovanja med zimskimi sportniki in našo vojsko. Zahvalil se mu je v imenu udeležencem kapetan Prica, ki se je zahvalil nastavnikom JZSS in poudarjal razveseljivo dejstvo, da se v vseh štirih volaškosmučarskih tečajih, ki jih je vodil JZSS, ni pripetila nobena nezgoda, čeprav se jih je skupno udeležilo skoro 400 oficirjev in podoficirjev. Univ. prof. dr. Jesenko je v svojem govoru omenjal lepe naloge, ki čakajo udeležence tečaja kot bodoče smuške nastavnike v naši armadi in kot propagatorje smuškega sporta med narodom. Večer je potekel v izredno animirani zabavi, danes zjutraj pa so se g. oficirji vrnili v svoje, po vsej državi razstrzene garnizije.

— **Iz Zazidanje desne fronte Aleksandrove ceste.** Poroča se nam: Ker je sedaj zadržana zgradba palače čekovnega urada v Ljubljani na vogalu Aleksandrove ceste definitivno rešena in so načrti malodane že (po arhitektu Brašovnu v Beogradu) izdelani, bo s to zgradbo zopet ena vrzel te ulice zamašena. Preostane sedaj le še odprta parcela tik Kredite banke. Ali ni v Ljubljani nobenega podjetnega človeka, banke ali družbe, ki bi utaknil nekaj kapitala v ta lepi prostor, ki bi ne ležal mrtev, pa bi obenem pripomogel občini do olajšave in z isto potezo pomagal zmanjšati stanovanjsko bedo?

OBLEKE

lastnega izdelka Vam nudim 67

NAJCENEJE

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Glasno zdravstvenega izkaza mestnega magistrata se je v dobi od 8. do 14. junija rodilo v Ljubljani 30 otrok (20 moških, 10 ženskih spola), umrlo pa je 17 moških in 9 žensk, skupaj torej 26 oseb in sicer: 4 osebe za prirojeno slabostjo, 4 za ostarelostjo, 2 za jetiko, 2 za bolezenjo na srcu, 2 za škrlatinko, 1 za ošpicami, 1 za dušiljivm kašljem, 1 za rakom, 9 oseb pa vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov. Izmed umrlih jih je 5 doseglo starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih je obolelo 8 oseb: 2 na škrlatinko, 2 na davico, 2 na dušiljivm kašlju, 1 na legarju in 1 na ošpicah.

— **Iz Gledališča ali Anton Knezova ulica.** Na protestantovski cerkvi je tablica z napisom Anton Knezova ulica, na Kolizeju menda tudi, kar se pa s ceste ne razloži, prihodne poslopje, namreč poslopje trgovske banke in vila veletrgovca Stupice, pa nosita že napis Gledališka ulica, dasi ta pričenja šele onstran vrtnih ovire. Kaj je torej pravilno?

— **Iz Stanovanja za obislove velesejma,** ki se vrši od 26. junija do 6. julija t. l., rabi stanovanjski urad ljubljanskega velesejma. Vsi oni, ki bi za gori označene dneve lahko oddali prenočišča, naj se vsaj do 22. junija zglašijo v pisarni velesejma, odnosno na mestnem magistratu (mestni ekspedit). Svoje prijave lahko sporoče tudi pisnim potom.

— **Nahoveše bluze: Kristofč - Bučar!!**

— **Javne produkcije gojencev konservatorija Glasbene Maticice** koncem šolskega leta 1925/26. Tekom tega in prihodnjega letna vrše se v Filharmonični dvorani javne produkcije gojencev konservatorija Glasbene Maticice in sicer v sledečem redu: V petek dne 18. junija ob pol 6. uri zvečer VIII. interna vaja gojencev konservatorija. V soboto 19. junija ob pol 6. zvečer I. javna produkcija, v ponedeljek dne 21. junija II. javna produkcija ob 8. zvečer, pri kateri nastopi tudi konservatorijski orkester. III. javna produkcija, koje spored izvajajo absolventi konservatorija, se vrši na Vidov dan 28. junija ob 8. zvečer. Natančnejši spored javnih produkcij javimo te dni, že danes pa opozarjamo vse, ki se zanimajo za glasbeni pouk v našem mestu, na te produkcije, ki naj bodo javno zrcalo delovanja Glasbene Maticice in njenih zavodov.

— **Iz Kolo jugoslovenskih sester** bo imelo v četrtak 17. junija redno odobrovo sejo ob 16. Udeležba odobornic dolžnost! 631n

— **Iz Markacija na Golovcu** je, kakor nam poročajo, na več krajih ob potih na vrhu vsled posekanega drevja zelo pomamljivja in za nevarne sprehajalce večkrat nevarna, zato naj bi se spopolnila, da ne bodo neorjenci trčili zašili.

— **V okviru Igralskega dneva** se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. ob 11. dopoldne matineja v opernem gledališču. Sodelujejo dame in gospodje: Betetto, Drenovec, Holodkov, Knitit, Kovač, Lovšetova, Medvedova, Thierry-Kavčnikova, Žaludova, ženski in moški operni zbor, pri klaviru g. Balatka g. Neffat in g. dr. Švara. Navadne operne cene. Vstopnice se dobijo ob četrtka dalje pri dnevnih blaginjah v Operi.

— **Iz prostovoljno reševalno in gasilno društvo v Ljubljani** je imelo v ponedeljek svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor: načelnik Josip Turk, poveljnik Karol Štrukel, povelj. nam. (podnačelnik) Anton Kadunc, tajnik Herman Zupan, društveni blaginjak Ivan Breskvar, bolniški blaginjak Karel Blatnik, nadzornik oprav (pobočnik) Fran Pristavšek, odborniki Tomaž Kavčič, Lipušček Stefan, Lapajnar Josip, odbornikovi namestniki Maks Izanc, Jakob Stigar, Iv. Friškovec, pregledniki računov Alojzij Hočevar, Anton Zajc, Ignacij Jontez.

— **Iz Došla krasna izbira otroških obleke in plaščkov!** Kristofč-Bučar, Ljubljana, 58-T.

Iz pestre domače kronike

Dramatična borba zagrebškega detektiva z zločincem. — Prva žrtev Save v Zagrebu. — Razp ečevalci ponarejenih dinarskih tisočakov. — Drobiž.

Ilica, najprometnejša in največja ulica v Zagrebu, je bila v ponedeljek pozorišče dramatične in obupne borbe med detektivom in nevarnim vlomilcem, ki je nedavno utekel iz zaporov zagrebškega sodišča.

Policija je izvedela, da prihaja prosluli in opetovano predkaznovani vlomilec Franjo Diloretto, ki je nedavno pobegnil iz zaporov, k neki stari ženi na Ilici, kjer je imel shranjen tudi svoj kovček. Policija je v hišo postavila na prežo dva agenta. V ponedeljek dopoldne sta čakala polnih šest ur, nato pa je prvi odšel h kosilu. Na straži je ostal samo 25letni agent Milan Plečko. Okoli 1/2 14. ure se je pojavil v hiši Diloretto v spremstvu svoje žene. Odsla sta po stopnicah v prvo nadstropje, ne da bi opazila detektiva. Plečko je sklenil, da sam prične borbo s fizično jačim vlomilcem in da ga prime za vsako ceno. Splazil se je neslišno v prvo nadstropje in položil roko na rame zločinca: »V imenu zakona ste aretirani!« Presenečeni Diloretto se je bliskoma sklonil, isti hip pa je njegova žena planila nad Plečka in mu z rokami zatisnila oči. Detektiv se je skušal otresti, žena pa se ga je oklenila, ga grizla, praskala in tepla v obraz.

Ta čas je izkoristil Diloretto, poskopal je ostro brušeno sekirino v vso silo zamahnil proti detektivu. Le z naglim skokom se je Plečko rešil gotove smrti. Diloretto se je nato bliskoma pognal po stopnicah navzdol ter preko dvorišča pobegnil na prosto. Toda že mu je bil detektiv za petami. Večkrat je streljal za beguncem, a ga ni zadel. Diloretto je bežal po Ilici, videč pa, da njegov beg radi pasantov ne bo uspel, je nenadoma krenil preko ceste in se pognal na ograjo vojašnice 35. pešpolka. Detektiv pa ga je pograbil in med obema se je razvila ogorčena borba, tekotem katere je detektiv nasilneža dvakrat močno udaril po glavi. Obvladal ga je šele, ko mu je prišel na pomoč neki vojak.

Ogorčena borba je na Ilico privabila več tisoč oseb. Diloretta in njegovo ženo so nato odvedli v zapore.

Sava je v pond. pri Zarebu zahtevala svojo prvo žrtev v letošnji kopalni sezoni. V kabini št. 17 je našel zvečer sluga, ki je zapiral kopalnišče, obleko nekega moškega. V obleki je bila legitimacija, glaseča se na ime Ivan Prpič, trgovski pomočnik. Prpič, ki je bil drzen plavač, je zapustil kopalnišče in je plaval po odprti reki. Močni tok Save ga je zanesel

daleč na sredo, tu so ga zapustile moči in izgubil je pod valovi. Ponesrečenemu ni nihče mogel na pomoč, sicer pa Prpič tudi ni klical na pomoč.

V sobi hotela »Velebit« v Zagrebu so našli včeraj mrtvega trgovskega potnika Rudolfa Čaterja iz Celja. Na lice mesta prispela policijska komisija je ugotovila, da je pokojnega zadela kap. Pri njem so našli 1430 Din gotovine.

Iz zapora zagrebškega sodišča je v nedeljo pobegnil vojaški begunec Ignac Horvat, rodom iz ptujske okolice. Za Horvatom je izdana tirailica.

Na Ksaverski cesti v Zagrebu je včeraj zadela kap trgovca Ivana Wagnerja, ki se je vračal proti domu. Pokojni je bil star 50 let. Wagner je imel v Ilici trgovino z manufakturo in je bil v Zagrebu splošno čistan ter priljubljen.

Pred zagrebškim sodiščem se je pričela vlezanimiva razprava proti družbi razpečevalcev ponarejenih dinarskih novčanic. Afera je svojačasno vzbudila mnogo prahu. Na obtožni klopi sede: Mato Madunič, 42 let star; Marijan Jurčević, 26 let star; Milo Javor, 34 let star; Ljubomir Ilinič, 21 let star; Ruža Mešić, 32 let stara; Jožo Mešić, 23 in Marko Komadinc, 21 let star. Razprava traja že dva dni, verjetno bo pa trajala še dlje časa.

Na aerodromu pri Jesenicah pri Mostarju se je primerila te dni težka letalska nesreča. Narednik Dominik Dese se je dvignil z letalom tipa »Brandenburg« v zrak. V višini 60 metrov se je letalo nenadoma zrušilo na tla. Težko ranjenega narednika so prepeljali v bolnico. Letalo je popolnoma razbito.

Nad Osijem je v soboto divjala silna nevihta. Vihar je metal opeko raz streha na ulico. Telefonski promet je bil začasno prekinjen.

V Sarajevu je vzbudil splošno pozornost samomor Fritz Metza, sina bogatega meščana. Metz je po očetu podedoval ogromno premoženje, katero pa je kmalu potrošil. V obupu je nato izvršil samomor.

V soboto popolnoči je bila izrečena obsodba proti morilecem vdove Ana Rebič pred splitskim sodiščem. Obsojeni so bili: Velimir Tokić na 15 let težke ječe, Zaharija Tokić na 15 let ječe, Peter Topić in njegov brat Benedikt na šest let ječe, 61letni starček Peter Topić pa je bil radi tatvine obsojen na šest mesecev ječe. Mnogoštevilna publika z obsodbo ni bila zadovoljna in je zahtevala težjo kazen.

Pred otvoritvijo ljubljanskega velesejma

VI. mednarodni vzorčni velesezem v Ljubljani, ki se bo vršil od 26. junija do 5. julija 1926, naj bo zopetna manifestacija slovenskega in jugoslovenskega gospodarskega življa. Slovenija je pač v Jugoslaviji industrijsko najmočnejša in njeni velesejmi, zrcalo procvita njenega gospodarstva, obrti in trgovine, so vsakokratna reprezentanca jugoslovanske industrije, obrti in trgovine ter njenega napredka. Kakor druga leta bodo tudi letos na Ljubljanskem velesejmu zastopane tvrdke skoro vseh evropskih in deloma izven evropskih držav. Na vsak način bo pa letošnji velesezem najpomembnejši, kajti nudi bo vpogled vseh panog kaj smisla za gospodarstvo Slovenije in države in komur je kolikoli za zboljšanje trgovskih odnosov, mora posetiti letošnji velesezem. Ogledal si bo lahko specialno razstavo »Slovenske žene« in poučno strokovno urejeno Higijensko razstavo.

Za obisk velesejma so preskrbljene vse ugodnosti. S permanentno legitimacijo, ki stane 30 Din, je združena ugodnost polovične vožnje na vseh vlakih in brzovlakih. Legitimacije se dobe pri velesejskih blaginjah in vseh večjih denarnih zavodih in trgovskih korporacijah. Obiskovalec velesejma s permanentno legitimacijo naj kupi pri odhodni postaji celo vozno karto in jo naj obdrži. Povratek mu je brezplačen s potrjeno legitimacijo. Druženje so na razpolago posebne družinske vstopnice po 20 Din s pravico enkratnega obiska za tri osebe. Navadna dnevna vstopnica za eno osebo in enkratni obisk pa stane 10 Din.

Permanentne legitimacije se dobe: v vseh denarnih zavodih, Tourist-Office, Aleksandrova cesta; Gorjanc, Kolodvorska ulica; Josip Zidar, Dunajska cesta 31, nadalje pri županstvih, trgovskih gremi-

jih, denarnih zavodih in razprodajalcih legitimacij v vseh večjih krajih Slovenije.

Iz Celja

— **Ceje-jugoslovenska-čehoslovanska liga v Pragi** vzdržuje jugoslovensko takovz. Strossmayerjevo knjižnico. Slovenskih knjig je najmanj tje je Liga že opetovano prosila, da bi ji preskrbeli več slovenskih knjig. Ker služi ta knjižnica večinoma našim ondornim rojakom, v prvi vrsti našim tamkaj bivajočim dijakom, sklenila je Liga, potem naših podružnic in Sokolskih društev, nabirati slovenske knjige in zbirko ob kongresu dne 3. julija 1926 v Pragi izročiti imenovani knjižnici. Posebno so dobrodošle leposlovne knjige, ki imajo književno vrednost. Knjige se naj v Celju oddajo pri prof. Orožnu ali pri dr. Juro Hrašovcu.

— **Redni tedenski sestanek članov SDS za Čeje-okolico** se vrši v četrtak 17. junija ob 20. uri pri Neradu v Gaberju. Sestanek je važen, zato se pričakuje polnoštevilne udeležbe.

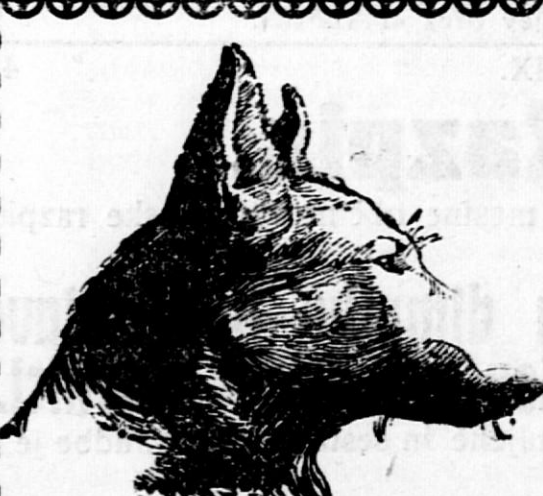
— **Tedenski izkaz mestne klavnice v Celju.** V tednu od 7. do 13. junija se je zaklalo: 1 bika, 17 volov, 16 krav, 4 telice, 37 telet, 36 svinj, in 1 kozlička. — Uvozilo se je 485 kg govedine, 1521 kg teletine in 83 kg svinjine.

— **Mestno gledališče.** V petek, dne 18. junija ob 20. vprizori ljubljanska drama Petrice Petrovića dramo v treh dejanjih »Duje«. Režira g. Milan Skrbinšek.

— **Mestna savinjska kopalnica** so otvorjena. Kopalci se jih ob lepih dneh že pridno poslužujejo.

— **Solsko prireditve priredi v soboto 19. tm.** ob pol 20. in v nedeljo 20. tm. ob pol 16. uri zavod šolskih sester v zavodovi dvorani. Na sporedu je petje in igra.

— **Smrtna kosa.** Umril je v Celju vpokojeni direktor na celjski deski meščanski šoli g. Anton Pavl v starosti 76. let. N. y miru počiva!

RIN-TIN-TIN

Najboljše plačana filmska zvezda, čudoviti pes volčjak igra glavno vlogo v velikem senzacionalnem kriminalnem filmu

RIN-TIN-TIN

Senzacije, ki se vrste v tem imenitnem filmu druga za drugo v mizicnem tempu, držijo gledalca v skrajni napetosti. — Originalna vsebina — Izvrstna igra.

V ostalih vlogah: Prekrasna ELEANOR BOARDMAN, znana iz velefilma »Elfinor« in simpatični Raymond Mc Kee znan iz velefilma »Dr. Satan«.

Predstave se vrše točno ob: 4., pol 6., pol 8., in 9. uri.

Pri vseh predstavah svira prvovrstni umetniški orkester.

ELITNI KINO MATICA vodilni kino v Ljubljani, Telefon 124.

Neuganjiva usoda nam je ugrabila našega malega pobiča sinčka-edince, v starosti 4 let,

Fedorja Jakša

ki je po mučnem trpljenju včeraj ob 18. poletel med božje krilatec.

Pogreb se bo vršil jutri v četrtak, 17. junija ob pol 16. popoldne ob mrtvašnici Leonišča na pokopališču k Sv. Križu.

Z ozirom na našo težko bol prosimo, da se ne izražajo sožalja.

Ljubljana-Kamnik, dne 16. junija 1926.

Rodbini Jakša-Slatnar.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke dne 8. junija 1926.

Razlika v pri- meri s stanjem dne 31. maja,	
AKTIVA:	
Kovinska podlaga	424,9 ± 1,3
posejila	1,284,8 — 25,8
račun za odkup kronskih novčanic	1,151,9
račun začasne razmenjave	348,9
državni dolgovi	2,966,3
vrednost državnih domen, zastavljenih za izdajanje novčanic	2,138,3
saldo raznih računov	501,2 ± 3,7
Skupaj	8,816,6
PASIVA:	
Od glavnice izplačano	29,8
rezervni fond	7,7
novčanic v obtoku	5,667,6 ± 40,3
državni račun začasne razmenjave	348,9
državne terjatve po raznih računih	84,2 ± 17,2
razne obveznosti	457,4 — 78,3
državne terjatve za zastav- ljene domene	2,138,3
azijo za kupovanje zlata	82,3
Skupaj	8,816,6

Obrestna mera ostane neizpremenjena.
Obtok novčanic se je od zadnjega izkaza
zopet zvišal, in sicer za 40.300.000 Din.

—g Anglo-Austrian Bank Ltd, London
(Anglo-avstrijska banka), čije tesne vezi s
Hrvatsko Eskomptno banko so znane naši
javnosti, je sklenila z dunajsko Creditan-
stalt (Österreichische Credit-Anstalt für
Handel und Gewerbe) sporazum, s katerim
prepušča omenjenemu dunajskemu zavodu
posle svoje dunajskega sedeža in svojih
ostalih avstrijskih podružnic. Londonska
Anglo-banka torej ne bo več imela direk-
tnega zastopstva v Avstriji, vendar se bo pa
tudi v bodoče zanimala za avstrijske posle.
Dokaz temu je, da je postala lastnica veli-
kega števila delnic dunajske Creditanstalt
in da bodo v smislu omenjenega sporazuma
med tema dvema bankama zastopniki enega
zavoda člani uprave drugega zavoda. Ta
aranzma predstavlja nov korak v prizade-
vanju za Anglobanko, da kooperira v drža-
vah centralne Evrope s poedinimi nacijo-
nalnimi zavodi kot lastnica večjega števila
delnic, ne da bi poslovala direktno preko
svojih podružnic. Omenjeni aranzma niti
najmanj ne posega v odnose med Anglo-
Avstrijsko banko v Londonu in Hrvatsko
Eskomptno banko. Zagreb in med Anglo-
českoslovaško banko v Pragi. Kakor doslej,
tako bo imela Hrvatska Eskomptna banka
tudi v bodoče direktne stike z Anglobanko
v Londonu.

—g Zahteve naših industrijelcev. V po-
nedeljek se je vršil zadnji sestanek Cen-

trale industrijskih korporacij. Na tem se-
stanku je bila sprejeta resolucija, ki pravi
med drugim: »Zastopniki industrije iz vse
države, zbrani na konferenci Centralne indu-
strijskih korporacij, ugotavljajo soglasno,
da je kriza, v kateri se nahaja naša indu-
stria že od 1. 1924. skrajno ostra. Kot
vzroke krize navaja resolucija davčna bre-
mena, pomanjkanje cenene kredita, tež-
ko izvoza radi nepovoljnih trgovinskih
pogodb in splošno gospodarsko krizo. Indu-
strijalci zahtevajo, da se posveti največja
pažnja napredku poljedelstva, industriji pa
omogoči cenejši nakup sirovin in pomožnih
sredstev.

—g Trgovinska pogajanja z Anglijo.
V Beogradu se vrši že dva meseca pogaja-
nja o trgovinski pogodbi z Anglijo. Vse
podrobnosti so že stilizirane, samo v tarif-
nem delu je nastal med delegati obeh držav
nesporazum. Pogajanja so zasatla, ker mora
dobiti angleška delegacija navodila iz Lon-
dona.

—g Prodaja naše svile v Lyonu. Kom-
isija, ki jo je poslal trgovinski minister v
Lyon v svrhu prodaje naše svile, se je vrni-
la. Komisija je prodala vso našo svilo, ki
se nahaja v Lyonu.

—g Trgovinski promet preko Reke. Od
lanskega leta je trgovski promet iz Jugo-
slavije in Madžarske preko reškega prista-
nišča znatno napredoval. Predlanskim je
znašal 402.000 ton, lani pa že 711.000. Naj-
več gre preko Reke lesa.

—g Dobave. Direkcija državnih želez-
nic v Ljubljani sprejema do 22. junija t. l.
ponudbe za dobavo raznega železa ter za
dobavo steklenega papirja in gladilnega
platna. Predmetni pogoji so na vpogled pri
ekonomskega oddelku v direktoriju. — Di-
rekcija državnega rudnika v Velenju spre-
jema do 19. junija t. l. ponudbe za dobavo
1 vagona la negašenega dobro žganega
apna, za dobavo 11.000 komadov strešne
(bobaste) opeke, za dobavo 130 m³ jam-
skega lesa ter za dobavo 1 vagona ca. 2500
do 3000 komadov krajnikov. Direkcija dr-
žavnega rudnika v Kakanju sprejema do
21. junija t. l. ponudbe za dobavo jeklenih
vrvi; direkcija državnih železnic v Velenju
pa glede dobave 1 kom. trifaznega napu-
šalca k asinhronemu motorju. — Vršile
se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne
17. junija t. l. pri Stalni vojni bolnici v
Ljubljani glede dobave živil (telečje meso,
vino, žemljice, mleko, moka, riž, fižol, ječ-
menjček, makaroni, sladkor, pražena kava,
olivno olje. Dne 25. junija t. l. pri Središ-
njem uradu za osiguranje radnika v Zagre-
bu glede oddaje raznih del (asfaltnih, tapet-
niških del, polaganje parketov) ter stekle-
nih streh in železnih okenj. Dne 30. junija
t. l. pri Upravi ubojnega slagališta v Ljub-
ljani (na Ljubljanskem polju) glede napra-
ve krova na barakah municijskega skladi-
šča v Zalogu z valovitimi ploščami iz ce-
mentne azbestnega materiala. Predmetni
oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni
zbornice za trgovino, obrt in industrijo v
Ljubljani interesantom na vpogled.

To in ono

Dr. Matuš Dula umrl

V Ružomberku na Slovaškem je
umrl v ponedeljek nestor slovaških po-
litikov, bivši voditelj predvojne slova-
ške narodne stranke in senator česko-
slovaške narodno-demokratske stranke
dr. Matuš Dula. Rojen je bil 25. junija
1846 v Blatnici v turčanskem okraju.
Ljudsko šolo je študiral v Blatnici,
gimnazijo pa v Rožnavi. Po srednješol-
skih študijah se je vpisal na juridično
fakulteto univerze v Budimpešti. Že
kot študent se je udeleževal nacional-
nega pokreta. L. 1871. je otvoril svojo
pisarno v Turč. Sv. Martinu. Prvotno
je bil v kompaniji z odvetnikom Mu-
dranom. Po njegovi smrti je prevzel
pisarno, obenem pa vodstvo slovaške
narodne stranke. Po prevratu je bil
izvoljen za poslanca. V parlamentu je
bil več let predsednik slovaškega klu-
ba.

L. 1920. je bil izvoljen za senatorja
na listi republikanske stranke. Njego-
vo delovanje je bilo izredno plodoso.
V Turč. Sv. Martinu je ustanovil
Narodni dom in vodil slovaško naro-
dno gibanje. Bil je ena najmarkantnej-
ših osebnosti v slovaškem javnem živ-
ljenju. Vodil je energičen boj proti
Madžarom, ki jih je smatral vedno za
največje sovražnike Slovačkov.

MODNE PREDMETE

posebno krasne srajce in perilo sploh
ter kravate, samovoznice, nogavice
itd. itd. najlepša izbira pri trdki
DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Samomor madžarskega študenta na Slovaškem

Madžari sovražijo vse, kar je češkega
in slovaškega. Tako so izrabili tudi sa-
momor 18 letnega gimnazijalca Stepana
Valyija v Rimavski Soboti. Valyij je na-
padel v sredo popoldne z revolverjem
gimnazijskega ravnatelja Jana Faluba
in ga hotel ustreliti. Ker se mu pa aten-
tat ni posrečil, si je pognal kroglo v gla-
vo in obležal na mestu mrtev. V netek
so njegovo truplo obducirali, nakar se
je vršil pogreb. Oblasti so takoj uvedle
strogo preiskavo, da ugotove, zakaj se
je Valyij ustrelil. Po mestu so namreč
krožile govorice, da je temperamentni
študent izvršil samomor zato, ker je imel
v slovaščini nezadostno in bi ne mogel
delati mature.

Preiskava je dognala, da je bil Valyij
usodnega dne v šoli in da ni kazal no-
benih znakov nervoznosti ali razburje-
nja. Opoldne je prošil profesorja, naj ga
zadnjo uro odpusti, češ, da si mora kupiti
v apoteki lekarstva. Ob eni so ga videli
pred ravnateljevim stanovanjem. Hodil
je okrog hiše in se oziral v okna ravn-
teljevega stanovanja. Kmalu nato je
spremil nekega sošolca na kolodvor in
mu izjavil, da bi rad tisti dan še enkrat
govoril z njim. Iz tega se da sklepati, da
je imel namen ustreliti ravnatelja. Proti
večeru je odšel v ravnateljevo stano-
vanje. Na stopnicah je srečal profesorja
slovaščine Mičečka in ga vliudno po-
zdravil, čeprav je imel v tem predmetu
nezadostno. Nato je hitel po stopnicah v
ravnateljevo stanovanje, kjer je skušal
izvršiti atentat. Preiskava je dognala, da
je imel Valyij slab red tudi v drugih pre-
dmetih. Zanimivo je, da sta imela študent
in ravnatelj skupne znanice v madžar-
skem društvu »Jager« in da stanujeta v
isti ulici. Nameravani atentat in samo-
mor ima najbrž drugo ozadje.

Vraže Eskimov

Kako si predstavljajo postanek viharja.

Danski polarni raziskovalec Knud
Rasmussen, ki je podedoval po materi
kri grenlandskih domačinov, je opeto-
vano prepotoval otočje in obalo arktič-
ne Amerike, da se seznanji z jezikom,
običaji in primitivno kulturo Eskimov.
Skušal je dognati, od kod izvira to na-
madsko pleme in koliko je sorodno z
narod, ki žive v Sibiriji in severni
Ameriki.

Na svojih ekspedicijah je zbral bo-
gat znanstveni material, zlasti pesmi in
pravljice, ki pričajo, da so Eskimi po-
tomci indijanskih plemen. Po njihovih
pravljicah je ustvarila zemljo ženska,
mogočna boginja, po imenu Sila. Ljudje
so ji ubili sina, na kar se je preselila na
dno morja, odkoder pošilja poštenim in
dobrim ljudem ribe, da bi po krivdi pra-
dedov ne poginili od lakote.

Zanimivo je, kako si predstavljajo
Eskimi postanek viharja. O tem krožijo
med njimi razne pravljice. Vzhodna
plemena verujejo, da je povzročitelj vi-
harja nebeski medved, ki mu je človek
ubil roditelja.

Ta medved plava med oblaki in če
zagleda lovca, se spomni na staro krivi-
co in začne tuliti. Spusti se na zemljo
v obliki nevidnega viharja, da se osveti
za zločin nad njegovimi roditelji. Eski-
mi, ki so naseljeni na severni kanadski
obali, pa imajo o postanku viharja dru-
gačn, pravljico. Ta pravljica pripove-
duje, da je živel nekoč na zemlji za-

konska dvojica velikanov, ki je imela
novorojenčka. Dete je bilo zavito v
kožuhojino, in opasano z jermenom.
Nekoč je napadel to rodbino silni bo-
jevnik Inugpašuksuk. Orjakovo dete je
videlo strašno borbo, pa ni moglo po-
magati roditeljem, ker se ni znalo ho-
diti. Inugpašuksuk bi bil v boju podle-
gel, če bi ne bilo človeka, ki mu je pri-
letel na pomoč ter prerezal orjakoma
ščit pod koleno. Oba orjaka sta bila ubi-
ta, njuno dete se je pa razjezilo nad
človeško podlostjo tako, da je skočilo
iz kožuhojine v oblake. Tam zdaj kra-
luje in pošilja na zemljo vihar.

Redbinska tragedija v Budimpešti

V Budimpešti se je v nedeljo od-
igrala grozna rodbinska tragedija, ki je
zahtevala tri žrtve. Brezposelni strojni
inženjer Josip Wopera, ki je iskal mesta
v Turčiji, se je neprimerno vnel v
Budimpešto. Sprt s svojim tastom in
taščo, je poklical svojo ženo, ki je sta-
novala pri njih, na cesto. Žena, vesela
nepričakovane snidenja z možem, je
prišla s svojim triletnim sinčkom na
ulico. Wopera je ženo prisrčno poljubil,
nato pa se je znojil in otrokom sprehal
po mestu. Okrog 13. se je družina vra-
čala proti domu. Ko se je žena na pra-
gu hiše poslovila od moža, je ta potegnil
samokres in oddal nanjo dva strela. Že-
na je bila mrtva na licu mesta. Nato je
inženjer ustrelil še svoje nedolžno dete,
končno si je sam pognal kroglo v gla-
vo. Bil je takoj mrtev.

Adamiti v Bratislavi

Bratislava ima zadnje dni novo sen-
zacijo. Pojavili so se namreč pervezi-
moški, ki se skrivajo po zakotnih pre-
dmetnih ulicah in preže na mimoidoče
dame. Čim pride kaka dama mimo
skočijo nagi iz svojega skrivališča in
se pokažejo v vsej svoji moški lepoti.
Drugače so ti gospodje mirni in po-
hlevni, samo lastno telo jim je tako
všeč, da ga morajo pokazati damam.
Presenečene dame kriče in beže na vse
strani. Adamiti jih puste v miru po-
begniti.

Pristaši te čudovite sekte se poja-
vijo najraje zjutraj pri tenisu in na
stopajo pred damami, ki so brez spre-
stva. Eden se vozi celo s kolesom in ko
preplašena dama zakriči, jo odkur-
urno v goščo, kjer ima spravljeno ob-
leko. Te pervezeže so dame že nazna-
nile policiji. V soboto zjutraj je prese-
netil adamit neko damo sredi mesta
pred glediščem. Policija je napela vsi
sie, da izsledijo originalno sekte, toda
adamiti se znajo tako dobro skrivati
da jim oblasti ne morejo do živca.

Barvne trakove, ogljeni, povoščeni, kopirni papir, hektografični pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 Telefon 980

Zapustil nas je nenadoma za vedno naš nad
vse ljubljani brat, stric in svak, gospod

Artur Lokar

notar v Ajdovščini

dne 15. junija ob pol 24. uri v starosti 61 let.

Nehalo je biti srcé vseh src. V ljubezni do
človeka mu ni bilo para med nami. Večen mu
spomin!

Pogreb se bo vršil v četrtek, dne 17. junija
ob 5. pop.

V AJDOVŠČINI, dne 16. junija 1926.

Žalujejo družine:
Presel-Ljubljana, Lokar-Ajdovščina.

Kupujemo zlato,
srebro, platin, kovinske
odpadke. — Tovarna za
ločenje dragih kovin,
Ljubljana, Jernejeva ce-
sta št. 8. 1731

Soba se odda

Glasovir na razpolago. Poizve se
pri upravi Slov. Naroda.

Toplo se priporoča
Pension hotel **ROKAN**
Park-restavracija
prav na morju
v Selciah

Moderno lastno kopališče,
kabine. Penzija, stano-
vanje in kopanje 80 din
dnevno. — Priporoča se
1809 Alois Beránek

Večji posek
zlasti smreke, so lise. Natančne po-
nude na PUBLICITAS d. d., Zagreb,
Ganduličeva 11, pod »Za-8781«.
1808

J. Stjepušin

— Sisak —

preporuča
najbolje tambura, žice
partiture, škole
ostale potreb-
štine za svo
glazbela. Odli-
kovan na pa-
riskoj izložbi. — Cjenici franko

22-T

KAVČUNASTE PETE IN PODPLATE nosite ob vsakem
vremenu. »PALMA« ni razkošje ker daje elastično ugodno
hojo, ter je vsakemu praktičnemu in varčnemu človeku neob-
hodno potrebna tembolj, ker je mnogo bolj trajna in cenejša
kakor usnje. Ena poizkušnja vas brž prepriča. Odtlej ne boste
hoteli več nositi čevljev brez »PALME«.
173

Mag. št. 15483/ref. IX.

4731

Razpis.

Gerentski svet mestne občine ljubljanske razpisuje
oddajo gradbe

tovarniškega dimnika in obzidave
parnih kotlov v mestni klavnici.

Pravilno opremljene in sestavljene ponudbe je vlo-
žiti najpozneje do

5. julija 1926 opoldne

pri mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ul. 1.

Razpisani pripomočki: načrti, opisi in pogoji so
na vpogled, oziroma se dobijo pri imenovanem uradu

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 14. junija 1926.